

1956 a horgosiak lelkét is megérintette

– Megemlékezés a 60 évvel ezelőtti magyar forradalom és szabadságharc tiszteletére –

A falu központjában, a Művelődési Ház előtti téren áll az az emlékmű, amelynek táblája arról tanúskodik, hogy 1956-ban a horgosiak és magyarkanizsaiak azon a helyen fogadták és látták el a magyar forradalom és szabadságharc leverését követő megtorlás elől menekülő magyarországi polgárokat. A horgosiak szombaton rótták le kegyeletüket az októberi események hőseinek emléke előtt.

A megjelenteket, közöttük **Szegedi Piroskát**, a Szabadkai Magyar Főkonzulátus konzulasszonyát és **Huzsvár Ervint**, a magyarkanizsai Községi Tanács horgosi tagját, a Vajdasági Magyar Szövetség, a horgosi helyi közösség és az intézmények valamint a civil szervezetek képviselőit **Sors Róbert** Horgos helyi közösségének elnöke köszöntötte. Rövid beszédében kiemelte: 1956 táptalajul szolgált a jövő nemzedékeinek. Ünnepi beszédet **Vass Zoltán** horgosi történész mondott, aki elégedettségének adott hangot, hogy Horgoson is van már méltó hely, ahol a 60 évvel ezelőtti, szabadságvágytól fűtött eseményekre emlékezhetnek a falubeliek.

– A forradalom üzenete ezen a 60. évfordulón is még mindig azoknak a pesti és más magyarországi területekről a fővárosba érkezett fiataloknak a hősiessége, akik felemelték, fel merték emelni szavukat azért a szabadságért, azokért az értékekért, amelyeket mind a mai napig megsüvegel a világ, és azóta is mély tisztelettel emlegeti az akkori magyar fiatalság bátor kiállását, szembeszegülését a szovjet és a szovjetbarát magyar hatalommal. Az 1956-os októberi események megdobogtatták Horgos magyarságának szívét, megérintették lelkét, de a falubeliek forradalmi részvételéről nincsenek ismereteink. Egyrészt nem is volt rá mód, másrészt az akkori Jugoszláviában nem volt szükség olyan jellegű mozgolódásra, mint Pesten vagy más magyar városokban, mert az a fajta sztálinista rendszer, ami ellen Magyarországon fellázadtak, itt már majd egy évtizeddel korábban megszűnt. November 4-e után azonban a horgosiak kimutatták segítőkészségüket a sok-sok menekült felé, akik falunkon keresztül igyekeztek tovább jutni a nyugat-európai országok felé – mondta egyebek mellett a fiatal történész.

Az ünneplők között találkoztunk **Földi Antal** horgosi lakossal, aki a magyar forradalom és szabadságharc idején tényleges katonai szolgálatát töltötte a macedóniai Debarban. A forradalom véres leverése után Vranje környékén került kapcsolatba a Magyarországról menekülő emberekkel.

– A megtorlás elől nyugatra menekülő magyar nemzettársaink egy része a dél-szerbiai Vranjeig is eljutott. Parancsnokságunk összeszedte a katonák közül azokat, akik magyar nemzetiségűek voltak, vagy ha nem is, de tudtak magyarul és átírányította őket Vranjeba, hogy felügyeljék a menekülteket. Közöttük voltam én is. Nem tudom hányan lehettek a menekültek, de több ezren voltak. Nem tartottuk őket sem bezárva, fogva meg főleg nem, csak járkáltunk körbe-körbe köröttük, hogy vigyázzunk rájuk, hogy még véletlenül se érje őket valamilyen atrocitás, de az érthető feszültség miatt közöttük se alakuljon ki semmilyen konfliktus. Ha nem is hosszú ideig, de beszélgethettünk velük és elmondták, milyen borzalmakat éltek át és most milyen nehéz helyzetbe kerültek. Többségük először Szabadkára menekült, onnan jutott el Vranjeig, ahol a jugoszláv kormány ellátásban részesítette őket és lehetővé tette számukra, hogy eljussanak Nyugat-Európába. A legtöbben közülük még tovább, az Egyesült Államokba, Kanadába és Dél-Amerikába igyekeztek és úgy tudom, hogy java részük el is jutott oda, ahova szándékozott. Vranjéból teherautókkal és vonattal vitték őket tovább – mesélte Anti bácsi korabeli keserű élményeit.

Az ünnepi beszédet követően került sor a koszorúzásra. Az emlékműre a horgosi helyi közösség, a községi önkormányzat és a Vajdasági Magyar Szövetség valamint a magyar kormány nevében a Szabadkai Magyar Főkonzulátus képviselői helyezték el a kegyelet virágait.

Az emlékműsor résztvevői ezt követően elsétáltak Reök Iván Horgos külterületén lévő, magányos sírhelyéhez, ahol alkalmi műsor keretében tisztelegtek a híres orvos előtt. Dr. Reök Iván birtokait a gyalázatos trianoni megegyezés ketté vágta, aki ezután nem Szegedet, hanem horgosi, kamarási majorját választotta otthonául. Végakarata szerint nem a falu temetőjében, hanem a major országhatárhoz legközelebb eső pontján temették el.

Bödő Sándor